

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психодіагностика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	053 Психологія 05 Соціальні та поведінкові науки
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Психологія»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-12)
Курс, семестр викладання	2 курс, 3 семестр
Трудомісткість навчальної дисципліни	6 кредитів ЄКТС (180 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 26 год., практ. зан. – 40 год., самост. роб. – 114 год. заочна форма навчання: лекц. – 16 год., практ. зан. – 20 год., самост. роб. – 144 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Кіберпсихології та реабілітації
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники / викладачі

ХМЕЛЬ Наталія Дмитрівна,
доцент кафедри кіберпсихології та реабілітації,
кандидат психологічних наук, доцент

E-mail: n.d_khmel@suitt.edu.ua
Тел.: +380674850499

Консультації: щовівторка з 14⁰⁰ до 16⁰⁰ год.,
каб. 107 (головний корпус)

Загальна інформація про дисципліну

Мета дисципліни	– формування професійних компетенцій, необхідних для науково обґрунтованого дослідження, оцінювання та інтерпретації психічних явищ і властивостей особистості за допомогою сучасних діагностичних методів.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. СК-1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК-3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК-4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел СК-5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій СК-6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження СК-7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації СК-10. Здатність дотримуватися норм професійної етики
Програмні результати навчання	ПРН-1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПРН-2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПРН-3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. із використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПРН-4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПРН-8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців. ПРН-9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до психодіагностики	Витоки та історія розвитку психодіагностики. Аспекти розгляду поняття психодіагностики. Поняття психодіагностики як наукової системи методів та прийомів постановки психологічного діагнозу. Методологічні основи психодіагностики. Зв'язок психодіагностики з іншими галузями знань. Області застосування психодіагностики. Комп'ютерна психодіагностика. Поняття про психологічний діагноз. Види психологічного діагнозу. Види та ситуації психодіагностики. Психодіагностичні завдання. Вибір психодіагностичних методів. Інформаційне забезпечення практичної психології як основна прикладна функція психодіагностики. Норми професійної етики психодіагноста. Основні психодіагностичні підходи: об'єктивний, суб'єктивний та проективний. Підходи, пов'язані зі збором: L-, Q-, T-даних. Психодіагностичні ознаки та категорії. Емоційні і поведінкові бар'єри в ситуації психодіагностичного обстеження. Характеристика етапів психодіагностичного обстеження. Особливості інтерпретації психодіагностичних даних та їх представлення. Види діагностичних норм.
--	--

	Підходи до класифікації психодіагностичних методів. Характеристика окремих психодіагностичних методів. Основні вимоги до психодіагностичних методів: надійність як сталість до побічних факторів, точність вимірювальної процедури; валідність як відповідність результатів властивості, що тестується; достовірність результатів тестових випробувань; стандартизація тестів; адаптація тестів. Загальні проблеми використання окремих психодіагностичних методів: поняття артефакту соціальної бажаності; інші види мотиваційних викривлень; шкали неправди. Поняття про шкалування. Типи вимірювальних шкал та їх характеристика. Кореляційний підхід до вимірювання надійності.
Тема 2. Діагностика когнітивної сфери	Процедура діагностики перцептивних особливостей. Методи діагностики особливостей сприйняття. Характеристика окремих методик діагностики сприйняття. Процедура діагностики уваги. Методи діагностики уваги. Методики оцінки особливостей уваги. Процедура діагностики мнемічних особливостей. Методи діагностики пам'яті. Характеристика окремих методик діагностики пам'яті. Процедура діагностики мисленнєвих особливостей. Методи діагностики мислення. Характеристика окремих методик діагностики мислення. Креативність як інтегральна характеристика творчих здібностей людини. Тести креативності та їх концептуальне підґрунтя. Тести креативності. Діагностика невербальної креативності за тестом П. Торренса “Завершення картинок”: умови проведення, інструкція, обробка результатів тестування. Тести креативності Дж. Гілфорда, процедура їх проведення та аналіз результатів. Тест креативності Гетзельса і Джексона на генерування варіантів значень слів.
Тема 3. Діагностика особистісної сфери	Підходи до вивчення особистості. Типологічний підхід до вивчення особистості. Теорія рис особистості, класи рис. Проективний підхід до вивчення особистості. Багатовимірні дослідження особистості. Характеристика окремих методик. Обґрунтування проективного методу. Групи методик. Ознаки проективних методик. Графічні методи в психодіагностиці. Тест «незавершених речень», «тест фрустрації» Розенцвейга, «Неіснуюча тварина». Тест Роршаха. Історія побудови та адаптації. Можливості та обмеження в застосуванні. Тематичний апперцептивний тест. Особливості стимульного матеріалу. Проведення обстеження та обробка даних. Можливості та обмеження в застосуванні. ТАТ в діагностиці прихованих мотивів. Діагностика емоційних властивостей особистості. Діагностика емпатійності. Діагностика емоційних станів особистості. Методика Спілбергера (діагностика ситуативної та особистісної тривожності). Методика Філліпса. Опитувальник САН. Діагностика емоційної спрямованості особистості. Діагностика вольової сфери особистості. Процедура діагностики спрямованості особистості. Методи діагностики спрямованості особистості. Методи діагностики мотивації особистості. Методи діагностики ціннісних орієнтацій особистості. Малюнковий тест фрустрації Розенцвейга. Методика мотиваційної індукції Ж. Ньютена. Мотиваційні опитувальники. Вимірювання мотивації досягнення. Опитувальник потреби в досягненнях. Тест гумористичних фраз. Методика дослідження ціннісних орієнтацій (МИЦО) Рокіча-Ядова. Діагностика мотивації за допомогою проективних методик.
Тема 4. Психодіагностика персоналу	Мета та завдання психодіагностики персоналу. Етапи психодіагностики персоналу та їх зміст. Психодіагностика факторів професійного становлення. Психодіагностика кар'єрних стратегій. Діагностика адаптації

	персоналу. Діагностика індивідуальних особливостей особистості персоналу. Характеристика окремих методів та методик діагностики персоналу.
Тема 5. Психодіагностика сім'ї	Зміст та мета сімейної діагностики. Основні складності сім'ї як соціальної системи, з якими може зіткнутися психолог-діагност. Принципи діагностичної роботи з сім'єю. Методологічні питання діагностики сім'ї. Методи діагностики дитячо-батьківських відносин. Характеристика окремих методик. Особливості психологічної діагностики подружніх відносин. Методи діагностики подружніх відносин. Характеристика окремих методик.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси до тем, що вивчаються в межах дисципліни (схеми, таблиці, графіки, діаграми; зображення, картини, зарисовки, фотографії; відеоролики; стрічки новин чи подій тощо). Відповіді на запитання і опитування думок здобувачів освіти (дискусії, дебати, полеміки). Відпрацювання навичок та робота в групах. Це два тісно взаємопов'язані методи, котрі допомагають здобувачам освіти практикувати одночасно і необхідні профільні навички, і вміння працювати в команді. Зазвичай група складається з 2-6 осіб.
Практичні	▪ Вправи. Різні практичні завдання, які застосовуються на будь-якому етапі навчального процесу і допомагають задіювати інтелектуальні, комунікативні та пошукові здібності здобувачів освіти. Вони можуть включати відповіді на запитання, розв'язання задач, виправлення помилок, складання порівняльних таблиць, графіків і т.п. Творчі роботи. Мета таких робіт – розвиток творчого мислення, ерудиції, логіки, вміння комбінувати різні знання і техніки. Ці способи навчання охоплюють: проведення власних досліджень тощо.
Методи дистанційного навчання	▪ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle, Google Meet та ін. Онлайн дискусії; Індивідуальне і групове консультування (викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилання); Відеозаписи лекцій і практичних занять.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач освіти може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме: Знання – базових концептуальних положень та системного уявлення про феномен «психологічний діагноз», зокрема знання методології та технологій проведення психодіагностичного обстеження та урахування умов, а також чинників, що впливають на цей процес; Уміння/навички – приймати рішення в індетермінованих умовах, ґрунтуючись і враховуючи психологічні детермінанти постановки психологічного діагнозу; а також застосовувати сучасні психодіагностичні технології; Комунікація – підвищення рівня комунікативної компетентності у сфері психології, зокрема в контексті обговорення проблемних питань з психодіагностики з колегами, практикуючими психологами, громадянами та ін.;
--	--

	Відповідальність та автономія – мотивування на активну участь у психіагностичному процесі, відповідальність за якість прийнятих рішень та дотримання професійної етики.
Критерії оцінювання	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов’язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (A) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Дуже добре (B) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 82-89% письмових завдань. Добре (C) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань. Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.
Форма та методи контролю начальних	Контроль успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на засадах відкритості та академічної доброчесності. В межах даної дисципліни передбачено два види контролю: поточний (<i>тематичний, рубіжний</i>) та підсумковий (<i>семестровий</i>). Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять; виконання завдань самостійної

досягнень	роботи; складання тематичних контрольних робіт, тестів тощо. Поточний контроль спрямований на перевірку: рівня підготовленості здобувача до занять; активності під час обговорення навчального матеріалу; якості виконання індивідуальних, практичних і тестових завдань; своєчасності та повноти виконання самостійної роботи. Результат поточного оцінювання є середньоарифметичним значенням отриманих балів за всі виконані завдання під час аудиторних (практичні, семінарські) занять та завдання, що виконуються під час самостійної роботи. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного оцінювання набрали не менше 60 балів. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а також здатності їх застосовувати у професійній діяльності.
------------------	--

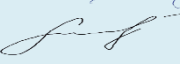
Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни згідно академічного розкладу. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали з дисципліни розміщені на гугл-диску НМКД та платформі Moodle, доступ до них здобувачу надається на початку вивчення дисципліни ОК-12, згідно розкладу академічних занять та робочого навчального плану ОПП «Психологія».

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	▪ Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2009. 464 с. ▪ Католик Г., Багрій В. Психодіагностика у презентаціях, таблицях, схемах : навч.-метод. посіб. Львів : Львівський держ. ун-т внутр. справ, 2021. 301 с. ▪ Матохнюк Л. О., Браніцька Т. Р., Шпортун О. М. Психодіагностика : діагностичний інструментарій : навч.-метод. посіб. Вінниця : КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», 2021. 559 с. ▪ Матохнюк Л. О., Шпортун О. М. Основи психологічної діагностики : навч.-метод. посіб. Вінниця : ФОП Рогальська І. О., 2020. 171 с. ▪ Чала Ю. М., Шахрайчук А. М. Психодіагностика : навч. посіб. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 246 с. Режим доступу: https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/5215029f-3a71-47fc-bfe4-d47fa8bb982e/content
---	--

Методичні рекомендації та розробки викладачів дисципліни	Хмель Н. Д. Психодіагностика : Навчально-методичний комплекс дисципліни [ОПП «Психологія» зі спеціальності С4 Психологія; для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти]. Одеса : ДУІТЗ, 2025. (ЕОР – 797 с.) https://drive.google.com/drive/folders/1VLgnKjk9RpbgYvFLNUjdPu_gSWNGgsuz)
Інформаційні ресурси	- Національна психологічна асоціація України https://npa-ua.org/ - Електронна бібліотека з психології «Псі-фактор» http://psyfactor.org - Енциклопедія психодіагностики «PsyLab.info» https://psylab.info/ - Центр безкоштовної психологічної підтримки «Разом з тобою» https://razomztoboyu.org/center/dnipro/?gad

Рік введення силабусу – 2025 р.	Затверджено рішенням кафедри кіберпсихології та реабілітації (Протокол від 26 серпня 2025 р. № 1)	
	В.о. завідувача кафедри	 Людмила СНІГУР
	Гарант освітньої програми	 Маріанна ТОДОРОВА
	Викладач:	 Наталія ХМЕЛЬ